Prima instanţă: Judecătoria Criuleni, sediul Central (Judecător Alexandru Motricală)
Dosarul nr. 3r-201/24
2-23137884-02-3r-26042024

D E C I Z I E

06 iunie 2024 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Ghenadie Mîra
Judecătorilor Angela Bostan și Grigore Dașchevici

soluționând, fără ședință de judecată, recursul declarat de avocatul Valeriu Ciuntu în interesele recurentei Svetlana Lungu împotriva încheierii Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 16 aprilie 2024, prin care s-a declarat inadmisibilă acţiunea înaintată de Svetlana Lungu către Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Consiliul sătesc Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, terț Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”, Serviciul cadastral teritorial Criuleni cu privire contestarea actelor administrative, în partea pretențiilor privind contestarea Deciziei Consiliului local Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni nr. 3.12 din 3 octombrie 2017 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile a APL” și Actului de inventarie a clădirilor proprietate a Primăriei satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni la situația din 20 mai 2020,

C O N S T A T Ă :

La 26 septembrie 2023, Svetlana Lungu a depus acțiune în contencios administrativ către Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Consiliul sătesc Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, terț Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, Serviciul cadastral teritorial Criuleni (actualmente *Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”, Serviciul cadastral teritorial Criuleni*), solicitând:

1) anularea ca ilegală a deciziei Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.12 din 3 octombrie 2017, prin care a fost aprobat planul geometric a terenului cu numărul cadastral*****, cu suprafaţa de 0,4893 ha, cu destinaţia – amenajat, domeniul public, care se află în intravilanul satului (conac) Dubăsarii-Vechi;

2) anularea ca ilegală a actului de inventariere a clădirilor proprietate a Primăriei Dubăsarii- Vechi din 20 mai 2020, coordonat cu şeful direcţiei funciare şi cadastru, domnul V. Terente;

3) anularea ca ilegală a deciziei Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022, prin care reclamanta Lungu Svetlana şi fostul ei soţ decedat Lungu Gheorghe au fost privaţi (deposedaţi) ilegal de cotele lor părţi valorice din fosta gospodărie agricolă din ***** „Madon Agro” S.R.L. fară de fi despăgubiţi conform legislaţiei în vigoare;

4) în temeiul art. 90 lit. (i), 96 alin. (1) - (1^1) din Codul de procedură civilă, încasarea din contul Primăriei satului Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni în beneficiul reclamantei Lungu Svetlana a cheltuielilor de judecare a cauzei în cuantum de 20 500 (douăzeci mii cinci sute) lei, deoarece aceste cheltuieli au fost reale, necesare şi rezonabile.

În motivarea acțiunii sale, reclamanta Lungu Svetlana a indicat că s-a născut pe ***** în satul Oniţcani, r-nul Criuleni, având numele de familie după părinţii săi, Bradiştean, fapt care se dovedeşte prin duplicatul certificatului de naştere cu seria NA-VI şi nr. 0727193, eliberat la 23 martie 2010 de către Oficiul Stării Civile Criuleni.

Reclamanta a menționat că la 1 octombrie 1972 în Primăria *****, sub nr. 32, a încheiat căsătoria cu Lungu Gheorghe, născut pe *****, originar şi locuitor al *****, fapt care se dovedeşte prin duplicatul certificatului de căsătorie cu seria CS-C şi nr.0755304, eliberat pe data de 23 martie 2010 de către Oficiul Stării Civile Criuleni. Pe data de ***** fostul soţ al reclamantei a decedat în *****, fapt care se dovedeşte prin certificatul de deces cu seria DC-IV şi nr. 1293826, eliberat pe data de ***** de către Primăria s. Dubăsari-Vechi, r-nul Criuleni.

Reclamanta a notat că prin ordinul nr. 69 din 29 septembrie 1999 „Cu privire la formarea comisiei de privatizare a bunurilor S.R.L. „Madon Agro" din com. Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, Agenţia Teritorială Dubăsari din cadrul Departamentului Privatizării şi Administrării Proprietăţii de Stat a Ministerului Economiei şi Reformelor al Republicii Moldova" a fost creată comisia de privatizare a bunurilor S.R.L. „Madon Agro" din com. Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni în următoarea componenţă: Gheorghe Lungu - primarul Dubăsarii-Vechi; Novac Ion - directorul S.R.L. „Madon Agro"; Ludmila Lungu - fondator şi contabil-şef; Daria Chetruşca - proprietar al cotei de teren; Constantin Speianu - proprietar al cotei de teren; Lidia Speianu - fondator şi proprietar al cotei de teren; Ina Primov - reprezentantă a BCA Criuleni; Ecaterina Costachi - reprezentantă a Agenţiei, fapt care se dovedeşte prin extrasul din acest ordin.

Reclamanta a relevat că din actul de primire-transmitere, întărit pe data de 25 februarie 1999 la adunarea împuterniciţilor s. Dubăsarii-Vechi rezultă expres faptul că subsemnaţii S.A. „Dubăsarii-Vechi", în persoana preşedintelui Grecu E., activând în baza statutului S.A. „Dubăsarii Vechi", pe de o parte, şi directorul S.R.L. „Madon Agro" domnul Novac I., pe de altă parte, întărit de către proprietarii de avere în baza cererilor personale, de a-i încredinţa primirea cotei-valorice din S.A. „Dubăsarii-Vechi", conform legii despre proprietate, codului funciar, legii cu privire la arendă, legii cu privire la privatizare, pe de altă parte, au întocmit acest act precum că S.A. „Dubăsarii Vechi" a transmis, iar S.R.L. „Madon Agro" a primit fondurile fixe ce i se reveneau celor 600 de proprietari conform conturilor contabile, inclusiv obiectul - cârmuirea cu box, indicată în acest act sub nr. 96 şi sistema de irigare, indicată în acelaşi act sub nr. 117, fapt care se confirmă prin actul respectiv.

Reclamanta a enunțat că prin certificatul cu nr. 937 din 3 august 2023 secretara Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, doamna Barburas Elena confirmă faptul că în legătură cu decesul lui Lungu Gheorghe, care a survenit pe data de *****, cu ultimul domiciliul în *****, în baza datelor deţinute de Primărie, moştenitori de clasa I

sunt: soţia Lungu Svetlana, născută pe data de *****; fiul - Lungu Aureliu, născut pe data de *****; fiul Lungu Lilian, născut pe data de *****, fapt care se dovedeşte prin acest certificat. La fel, prin certificatul cu nr. 938 din 03 august 2023 secretara Consiliului sătesc Dubăsarii- Vechi, r-nul Criuleni doamna Barburas Elena confirmă faptul că conform extrasului din Registrul de evidenţă a gospodarilor populaţiei ***** familia decedatului Lungu Gheorghe se compune din: soţia Lungu Svetlana, născută pe data de *****; fiul - Lungu Aureliu, născut pe data de *****; fiul Lungu Lilian, născut pe data de *****, fapt care se dovedeşte prin acest certificat.

Reclamanta a relatat că prin actul de primire-transmitere din 22 februarie 2001, aprobat de către fostul conducător al întreprinderii agricole din *****, Ion Novac, se confirmă faptul că membrii comisiei de privatizare în componenţa preşedintelui Gh. Lungu şi membrilor I. Novac, L. Lungu, D. Chetruşca, C. Speianu, L. Speianu, I. Primov şi E. Costache, activând în conformitate cu procesul-verbal al comisiei de privatizare din 22 februarie 2001, au transmis liderului I. Novac, printre alte bunuri, şi cârmuirea fostului kolhoz, cu box, numărul de inventariere 1001, fapt care se confirmă prin acest act de primire-transmitere.

Reclamanta a precizat că din certificatul de proprietate privată cu nr. 61/22453, eliberat în baza procesului-verbal cu nr. 2 din 4 octombrie 1999 de către Agenţia Teritorială Dubăsari a Departamentului Privatizării şi Administrării Proprietăţii de Stat, rezultă expres faptul că s-a autentificat dreptul de proprietate a decedatului Lungu Gheorghi asupra cotei-părţi valorice în sumă de 4443 (patru mii patru sute patruzeci şi trei) lei din patrimoniul întreprinderii agricole „Madon-Agro” S.R.L., amplasată în *****, fapt care se dovedeşte prin acest certificat de proprietate privată, şi anume: N. I. 1001 - cârmuirea fostului kolhoz „Kirov”, construită de acelaşi kolhoz în anul 1956, cu suprafaţa la sol de 194 m^2 şi numărul cadastral *****, în sumă de 879 (opt sute şaptezeci nouă) lei 01 bani; box, construit în anul 1956, cu suprafaţa la sol de 741,3 m^2, numărul cadastral ***** (garajele pentru maşinile uşoare şi a specialiştilor în sumă de 2368 lei 90 bani (două mii trei sute şaizeci şi opt) lei 90 bani; sisteme de irigare în sumă de 1163,25 lei; iar în total bunuri materiale în cuantum de 3531 (trei mii cinci sute treizeci şi unu) lei.

Reclamanta a punctat că în conformitate cu certificatul de proprietate privată cu nr. 61/22463, cod 334, eliberat în baza procesului-verbal cu nr. 2 din 4 octombrie 1999 de către Agenţia Teritorială Dubăsari a Departamentului Privatizării şi Administrării Proprietăţii de Stat, s-a autentificat dreptul de proprietate a reclamantei Lungu Svetlana asupra cotei-părţi valorice în sumă de 501 (cinci sute unu) lei din patrimoniul Întreprinderii Agricole „Madon-Agro” S.R.L., amplasată în ***** (administrator Novac Ion), fapt care se dovedeşte prin acest certificat de proprietate privată, şi anume: N. I. 1001 - cârmuirea fostului kolhoz „Kirov”, construită de acelaşi kolhoz în anul 1956, cu suprafaţa la sol de 194 m^2 şi numărul cadastral *****; box, construit în anul 1956, cu suprafaţa la sol de 741,3 m^2, numărul cadastral ***** (garajele pentru maşinile uşoare şi a specialiştilor în sumă de 263 lei 10 bani (două sute şaizeci şi trei lei 10 bani); sisteme de irigare 10002 în sumă de 135,01 lei; iar în total bunuri materiale în cuantum de 398 lei.

În acest context, reclamanta Lungu Svetlana a explicat instanţei de contencios administrativ faptul că fosta cârmuire a fostului kolhoz „Kirov” din ***** a fost

construită ca o anexată a fostului conac boieresc cu numele „Macri”, conac boieresc construit încă în secolul XIX, însă în actul de inventariere tălmăcit ilegal şi aprobat de către Consiliul local Dubăsarii-Vechi, construcţia „Cîrmuirea” a fost alipită la conac de parcă ar fi fost şi ea construită în secolul XIX, fapt care se confirmă prin remarca explicativă poziţia B (Svetlana Lungu din tăbliţă cu nr. 1, cârmuirea cu box - denumire păstrată din anul 1956 până în prezent). În această remarcă explicativă pentru poziţia B (Lungu Savetlana din tăbliţa nr. 1), cârmuirea cu box: - denumire păstrată din anul 1956 până în prezent, întocmită de către membrii comisiei de privatizare a fostei gospodări „Madon-Agro” S.R.L. - Ion Novac, Lidia Spreianu, Daria Chetruşca, Lungu Ludmila, Valerie Platon, Calcatinge Clava, Novac Vasili, Burlea Mihai şi Ion Spînosu se explică faptul că obiectul este compus din 2 construcţii construite de fostul kolhoz „Kirov” începând cu anul 1956 până în prezent. Obiectul este compus din două construcţii: - cârmuirea, construcţie principală cu suprafaţa la sol de 194 m^2, în 2 nivele, cu destinaţia - bloc administrativ, având în componenţa sa sală de şedinţe, birouri de lucru, casă de bani, depozite; box: - încăpere pentru maşinile uşoare a specialiştilor, auxiliară cârmuirii, cu suprafaţa la sol de 721,3 m^2, numărul cadastral *****. Iar în actul de inventariere tălmăcit ilegal de Consiliul local Dubăsarii-Vechi la 20 octombrie 2022 construcţia „Cîrmuire” a fost alipită la conac de parcă ar fi fost construită în secolul XIX, or, numai în realitate doar „Conacul” a fost construit în secolul XIX de fosta familie „Macri” având suprafaţa la sol de 480 m^2, proprietate publică, atribuindu-i-se un singur număr cadastral *****, încălcând legislaţia de formare a bunurilor imobile, fapt care se confirmă prin această remarcă explicativă.

Reclamanta a subliniat că la 3 octombrie 2017 Consiliul local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, în temeiul art. 14 alin. (2) lit. d), c), art. 77 alin. (4) din Legea nr. 46-XVI din 28 decembrie 2006 „Privind administraţia publică locală”, Legea nr. 354 din 28 octombrie 2004 „Privind formarea bunurilor imobile”, Legea nr. 9 din 5 aprilie 2007 „Privind terenurile proprietate publică şi delimitarea lor”, Legea nr.1543-XIII din 25 februarie 1998 „Privind cadastrul bunurilor imobile”, art. 10, 9 pct. 2 din Legea nr. 121-XVI „Cu privire la delimitarea terenurilor proprietate publică” a decis, prin pct.1 al acestei decizii, printre altele, că se aprobă planul geometric a terenului cu numărul cadastral *****, cu supafaţa de 0,4893 ha, cu destinaţia-amenajat, domeniul public, care se află în intravilanul satului (conac) Dubăsarii Vechi, iar prin pct. 2 al acestei decizii a recunoscut dreptul de proprietate a APL asupra terenurilor specificate în pct.1 a prezentei decizii şi a solicitat OCT Criuleni Filiala ÎS „Cadastru” de a înregistra după Primăria Dubăsarii Vechi dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile, inclusiv şi după: terenul cu destinaţia - amenajat, cu suprafaţa de 0,4893 ha, numărul cadastral *****, domeniul public, care se află în intravilanul satului Dubăsarii Vechi, fapt care se dovedeşte prin extrasul din decizia cu nr. 3.12 din 3 octombrie 2017.

Reclamanta a notat că pe data de 11 iunie 2020 Consiliul local Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni a adoptat decizia sa cu nr. 1.17, iar din pct. 17.1, 17.2 şi 17.3 al acestei decizii rezultă expres faptul că a fost aprobat actul de inventariere a bunului imobil (conac) cu numărul cadastral *****.01 (Construcţie principală), cu suprafaţa de 627,2 m^2, *****.02 - beci cu suprafaţa de 47,5 m^2, *****,3 - beci cu suprafaţa de 37,7 m^2, fapt

care se dovedeşte prin această decizie cu nr. 1.17 din 11 iunie 2020 şi actul din 20 mai 2020, menţionat în această decizie.

Reclamanta Lungu Svetlana atrage atenția la faptul că dânsa nu este de acord cu această decizie şi acest, aşa numit act de inventariere, deoarece acest act este întocmit prin încălcarea evidentă a art. 10 alin. (1), (2), (4), (6), art. 13 alin. (1), (2), (3), (4) din Regulamentul „Privind inventarierea", aprobat prin ordinul Ministrului finanţelor nr.60 din 29 mai 2012, care expres stipulează că conducătorul entităţii este obligat să asigure constituirea comisiei de inventariere sau comisiei centrale, după caz, stabilirea subdiviziunilor şi termenele de efectuare a inventarierii, existenţa numerelor de inventar pentru obiectele imobilizări corporale aflate în exploatare, participarea la identificare bunurilor supuse inventarierii a unor specialişti în domeniu din cadrul entităţii sau din exterior la solicitarea comisiei de inventariere pentru aprecierea denumirii, calităţii, cantităţii, sortului etc., cu întocmirea listelor de inventariere (procesului-verbal) a bunurilor verificate, şi anume, la identificarea bunurilor din actul de inventariere din 20 mai 2020 nu a participat nici un specialist în domeniu din cadrul entităţii sau din exterior şi a fost întocmit un proces-verbal a bunurilor verificate, fapt care se dovedeşte prin această decizie cu nr.1.17 din 11 iulie 2020, dar şi prin actul de inventariere din 20 mai 2020.

Reclamanta a mai invocat că la ședința din 10 octombrie 2022 Consiliul sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni a examinat întrebarea „Cu privire la aprobarea actului de inventariere a bunurilor care urmau să fie transmise în contul cotelor-părţi valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole" şi cu referire la prevederile art. 81 alin. (1) din Legea nr. 523/1999 „Cu privire la proprietatea publică a unităţilor administrativ teritoriale", art.14 al Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 „Privind administraţia publică locală", Legea nr.239/2008 „Privind transparenţa în procesul decizional", Legea nr.100/2017 „Privind actele administrative", avizul comisiei de specialitate, a decis că se aprobă lista bunurilor imobile din actul de inventariere a bunurilor care urmau să fie transmise în contul cotelor-părţi valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole conform anexei, iar responsabil de executarea acestei decizii a fost desemnat specialistul în cadastru Alexei Cuciuc, fapt care se dovedeşte prin copia autentificată a extrasului din procesul-verbal nr. 3 din 10 octombrie 2022 a şedinţei Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni.

Reclamanta Lungu Svetlana a susținut că, Consiliul local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, la adoptarea deciziei sale cu nr.3.9 din 10 octombrie 2022, în mod eronat a aplicat legile indicate în această decizie, deoarece aceste legi contravin prevederilor art. 17 pct. (1)-(2) din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, art. 1 alin. (1) din Protocolul Adiţional la Convenţia pentru Apărarea drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, art. 4 alin. (1)-(2), 7, 46 din Constituţia Republicii Moldova, art. 9 alin.(1), (2) lit. a), 500 alin. (1) – (2), 501 alin. (1) – (2) din Codul civil, art.1 alin. (1) – (3) din Legea nr. 459-XII din 22 ianuarie 1991, cu modificările ulterioare, or, reclamanta Lungu Svetlana în cazul dat în nici un fel nu a fost despăgubită de către Primăria Dubăsarii-Vechi pentru faptul exproprierii ei şi a fostului ei soţ Lungu Gheorghe.

În continuare, reclamanta făcând trimitere la prevederile art. 16 alin. (1)-(2), 17, 18 alin. (1) din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 „Privind administraţia publică locală”, a afirmat că nu a fost înştiinţată de către Primarul ***** şi de Consiliul local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, despre şedinţa Consiliului din 3 octombrie 2017, dar nici de şedinţa Consiliului din 10 octombrie 2022 şi despre problemele care se vor examina la aceste şedinţe, or, dacă ar fi fost înştiinţată, dânsa în mod obligatoriu ar fi participat la această şedinţă, deoarece la această şedinţă a fost examinată o problemă care o afecta personal pe ea şi pe fostul ei soţ decedat, Lungu Gheorghe, iar despre hotărârea adoptată la această şedinţă a Consiliului a fost familiarizată de către fostul conducător al „Madon Agro” S.R.L., Ion Novac în luna august 2023, fapt care se confirmă prin hotărârea cu nr. 8 din 24 august 2023 a membrilor comisiei de privatizare a întreprinderii agricole „Madon Agro” S.R.L., Novac Ion, Lungu Ludmila, Lidia Speianu, Daria Chetrușca, şi din aceste considerente reclamanta Lungu Svetlana este încrezută că acțiunea în contencios administrativ este depusă în termenii prevăzuţi de art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ.

Reclamanta a mai relevat că, nefiind de acord cu această decizie a Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, administratorul S.R.L. „Agronovsem” din *****, Novac Ion s-a adresat cu o cerere prealabilă către Consiliul sătesc Dubăsarii-Vechi prin care a solicitat anularea acestei decizii, însă prin decizia Consiliului cu nr. 1.16 din 22 februarie 2023 a fost luat act de cererea prealabilă depusă de către administratorul S.R.L. „Agronovsem”, Novac Ion, însă a fost menţinută în vigoare decizia consiliului local nr. 3.9 din 10 octombrie 2022, fapt care se dovedeşte prin această decizie.

Reclamanta a punctat că prin hotărârea cu nr. 8 din 24 august 2023 a membrilor comisiei de privatizare a întreprinderii agricole S.R.L. „Madon-Agro” în componenţa lui Novac Ion, Lungu Ludmila, Uda Speianu şi Daria Chetruşca, dar şi a membrilor comisiei de reîmpărţire a patrimoniului pe cote-părţi valorice în bani, părţii şi procente pentru fiecare obiect aparte din fosta întreprindere agricolă S.R.L. „Madon-Agro” în componenţa lui Novac Ion, Cioclu Ion, Platon Valerii şi Ungureanu Clava, a fost satisfăcută cererea reclamantei Lungu Svetlana privind corectarea hotărârii din 4 martie 2006 a coproprietarei Lungu Svetlana şi i s-a acordat cota-parte valorică a ei şi a soţului ei decedat Lungu Gheorghe în obiectul „Cîrmuirea cu box” 0.21 unităţi = 21%, fapt care se dovedeşte prin această hotărâre.

Reclamanta a explicat că din conţinutul certificatului din 24 iulie 2023 eliberat de către Instituţia Publică „Agenţia Servicii Publice” Serviciul cadastral teritorial „Criuleni” rezultă expres faptul că în baza actului de inventariere, fără număr, din 20 mai 2020 (3101/20/9541), deciziei consiliului local nr.1.17 din 11 iunie 2020, deciziei consiliului local nr.3.12/3 din 3 octombrie 2017 (3101/17/19898), Legii nr.981-XXIV din 11 mai 2000, Instituţia Publică „Agenţia Servicii Publice” Serviciul cadastral teritorial „Criuleni” a înregistrat dreptul de proprietate a ***** asupra bunurilor imobile, şi anume: teren, cu numărul cadastral 3133320.079, cu modul de folosinţă - amenajat, domeniul - public, suprafaţa de 0.4893 ha, tipul hotarelor - generale, cât şi construcţiile amplasate pe el cu numerele cadastrale ***** (numărul cadastral vechi *****), cu modul de folosinţă - Construcţie de cultură şi agrement, suprafaţa de 674.2 m^2, unde sunt înscrieri la nivel de

încăperi izolate; construcţie cu numărul cadastral *****, cu modul de folosinţă - construcţie accesorie, domeniul nu este indicat, cu suprafaţa de 47.5 m^2; construcţie cu numărul cadastral 3133320.879.03, cu modul de folosinţă - construcţie accesorie, domeniul nu este indicat şi suprafaţa de 37.3 m^2, fapt care se dovedeşte prin acest certificat.

Reclamanta a enunțat că la 15 septembrie 2023, conducându-se de prevederile art. 16 alin. (1)-(3) din Codul civil, a notificat-o pe secretara Consiliului local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, doamna Barburas Elena despre necesitatea ca în termen de 10 zile de la recepţionarea prezentei notificări, să convoace o şedinţă extraordinară a Consiliului local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni la care să pună în discuţie problema despre necesitatea anulării deciziei Consiliului local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022 prin care a fost aprobată lista bunurilor imobile din actul de inventariere a bunurilor care urmau să fie transmise în contul cotelor-părţi valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole (conform anexei) şi a avertizat-o pe doamna Barburas Elena despre faptul că în cazul în care Consiliul local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, în termenul de 10 zile calendaristice de la momentul recepţionării acestei notificări, nu va aduna şedinţa extraordinară a Consiliului local Dubăsarii-Vechi şi la această şedinţă nu va pune în discuţie problema anulării deciziei Consiliului local Dubăsarii-Vechi cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022 prin care soţul ei decedat Lungu Gheorghe, cât şi ea, Lungu Svetlana au fost privaţi (expropriaţi) de bunurile lor atribuite care au fost descrise supra, fără ca dumnealor să fie despăgubiţi în modul stabilit de lege, îşi rezervă dreptul de a depune o cerere în Judecătoria Criuleni, sediul Central privitor la anularea deciziilor Consiliului local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.12 din 3 octombrie 2017, deciziei nr.1.17 din 11 iunie 2020, actului de inventariere a clădirilor proprietatea Primăriei Dubăsarii-Vechi conform situaţiei din 20 mai 2020, dar şi a deciziei cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022, fapt care se dovedeşte prin această notificare înregistrată la această dată în Primăria s. Dubăsarii-Vechi cu nr. de înregistrare 23.

Reclamanta a mai relatat că la 21 septembrie 2023 secretarea Consiliului local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, Barburas Elena, prin informaţia nr. 231 i-a refuzat reclamantei Lungu Svetlana în cerinţa sa, sugerându-i ca să se adreseze cu o cerere Primarului, fapt care se confirmă prin acest refuz. La fel, tot pe data de 15 septembrie 2023, reclamanta Lungu Svetlana, cu referire la prevederile art. 162 alin.(1)-(3) din Codul administrativ, a depus Consiliului Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni o cerere prealabilă, care a fost înregistată în Primărie la aceeaşi dată cu nr. de înregistrare 22, în care a indicat că din certificatul de proprietate privată cu nr. 61/22453, eliberat în baza procesului-verbal cu nr. 2 din 04 octombrie 1999 de către Agenţia Teritorială Dubăsari a Departamentului Privatizării şi Administrării Proprietăţii de Stat, rezultă expres faptul că s-a autentificat dreptul de proprietate a soţului ei, a decedatului Lungu Gheorghii asupra cotei-părţi valorice în sumă de 4443 (patru mii patru sute patruzeci şi trei) lei, din patrimoniul Înteprinderii Agricole „Madon-Agro”, amplasată în *****, fapt care se dovedeşte prin acest certificat de proprietate privată, şi anume: N. I. 1001 - cârmuirea fostului kolhoz „Kirov”, construită de acelaşi kolhoz în anul 1956, cu suprafaţa la sol de 194 m^2 şi numărul cadastral *****, în sumă de 879, 01 lei; box, construit în anul 1956, cu

suprafaţa la sol de 741,3 m2, numărul cadastral ***** (garajele pentru maşinile uşoare şi a specialiştilor în sumă de 2368 lei 90 bani (două mii trei sute şaizeci şi opt) lei 90 bani; sisteme de irigare în sumă de 1163,25 lei; iar în total bunuri materiale în cuantum dc 3531 lei (trei mii cinci sute treizeci şi unu).

Reclamanta a notat că în conformitate cu certificatul de proprietate privată cu nr. 61/22463, cod 334, eliberat în baza procesului-verbal cu nr. 2 din 4 octombrie 1999 de către Agenţia Teritorială Dubăsari a Departamentului Privatizării şi Administrării Proprietăţii de Stat i s-a autentificat dreptul de proprietate, asupra cotei-părţi valorice în sumă de 501 lei din patrimoniul Întreprinderii Agricole „Madon-Agro", amplasată în *****, fapt care se dovedeşte prin acest certificat de proprietate privată, şi anume: N. I. 1001 - cârmuirea fostului kolhoz „Kirov", construită de acelaşi kolhoz în anul 1956, cu suprafaţa la sol de 194 m^2 şi numărul cadastral *****; box, construit în anul 1956, cu suprafaţa la sol de 741,3 m^2, numărul cadastral ***** (garajele pentru maşinile uşoare şi a specialiştilor în în sumă de 263,10 lei; sisteme de irigare 10 002 în sumă de 135,01 lei, iar în total bunuri materiale în cuantum de 398 lei. Astfel că, prin decizia Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022 a fost aprobată lista bunurilor imobile din actul de inventariere a bunurilor care urmau să fie transmise în contul cotelor părţi-valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole (conform anexei).

În final, reclamanta considerând că Primarul s. Dubăsarii-Vechi şi Consiliul local al ***** au comis o ingerinţă în dreptul său de proprietate şi dreptul de proprietate al fostului soţ, Lungu Gheorghe în privinţa bunurilor descrise supra, a susţinut că decizia Consiliului local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022 prin care a fost aprobată lista bunurilor imobile din actul de inventariere a bunurilor care urmau să fie transmise în contul cotelor-părţi valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole (conform anexei), este una ilegală.

La 7 februarie 2024, Primarul s. Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, Aurel Chetrușca și la 9 februarie 2024, reprezentantul pârâtului Consilului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni au depus referințe pe marginea acțiunii, prin care printre altele au solicitat declararea inadmisibilității acţiunii.

În susținerea poziției sale, partea pârâtă a indicat că actele emise de către Primăria s. Dubăsarii Vechi nu încalcă dreptul de proprietate al petiţionarului. Or, potrivit prevederilor legale citate, pentru a invoca încălcarea dreptului de proprietate, reclamanta Svetlana Lungu urma să facă dovadă că pretinsul drept de proprietate deja exista la data emiterii actului administrativ, adică a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile, pentru ca ulterior să fie afectat eventual prin adoptarea actelor administrative. La fel, consideră că „Actul de inventariere" nu este un act administrativ şi nu este pasibil de contestare în procedura contenciosului administrativ.

Partea pârâtă a susținut că actele contestate au fost adoptate conform procedurii, competenţei şi prevederilor legii, nefiind întrunite temeiuri de anulare. Astfel, la 21 iulie 2022 au fost operate modificări la Legea nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităţilor administrativ-teritoriale, care au intrat în vigoare la 5 septembrie 2022, în

particular, s-a introdus art. 8^1. Respectiv, actele contestate au fost întocmite anume în vederea executării prevederilor enunțate.

Partea pârâtă a afirmat că actele administrative contestate vizează gestionarea patrimoniului public de către administraţia publică locală şi nu afectează drepturi şi interese ale reclamantei. Unitatea administrativ-teritorială are dreptul exclusiv de gestionare a patrimoniului public. În vederea realizării acestei funcţii autoritatea publică este în drept să adopte toate deciziile necesare, care ar asigura protecţia legală a patrimoniului public. Reclamanta nu are temei legal de a interveni în modul în care autoritatea locală îşi realizează atribuţiile. Reiterează că nu s-au prezentat probe ce ar confirma că reclamanta a dobândit, în modul stabilit de lege, dreptul de proprietate asupra construcţiei vizate în acţiune.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 16 aprilie 2024, s-a declarat inadmisibilă acţiunea înaintată de Svetlana Lungu către Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Consiliul sătesc Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, terț Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”, Serviciul cadastral teritorial Criuleni cu privire contestarea actelor administrative, în partea pretențiilor privind contestarea Deciziei Consiliului local Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni nr. 3.12 din 3 octombrie 2017 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile a APL” și Actului de inventarie a clădirilor proprietate a Primăriei satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni la situația din 20 mai 2020.

Exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe, la 19 aprilie 2024, avocatul Valeriu Ciuntu, acționând în interesele recurentei Svetlana Lungu a declarat recurs, prin care a solicitat anularea încheierii Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 16 aprilie 2024.

În motivarea cererii de recurs, partea recurentă a reiterat circumstanțele de fapt și temeiurile de drept indicate în acțiunea de contencios administrativ. Iar, suplimentar, a indicat că, Consiliul local Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni, la adoptarea deciziei sale cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022, în mod eronat a aplicat legile indicate în această decizie, deoarece aceste legi contravin prevederilor art. 17 pct. (1)-(2) din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, art. 1 alin. (1) din Protocolul Adiţional la Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, art. 4 alin. (1)-(2), 7, 46 din Constituţia Republicii Moldova, art. 9 alin.(1), (2) lit. a), 500 alin. (1) – (2), 501 alin. (1) – (2) din Codul civil, art. 1 alin. (1) – (3) din Legea nr. 459-XII din 22 ianuarie 1991, cu modificările ulterioare, or, reclamanta Lungu Svetlana în cazul dat în nici un fel nu a fost despăgubită de către Primăria Dubăsarii-Vechi pentru faptul exproprierii ei şi a fostului soţ Lungu Gheorghe (f.d. 108-115).

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 26 aprilie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de recurs, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Ghenadie Mîra.

Respectând principiul contradictorialității, în conformitate cu prevederile art. 38 din Codul administrativ, înaintea emiterii unei soluții, participanților la proces li s-a oferit posibilitatea de a-și expune punctul de vedere asupra recursului depus în prezenta cauză.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a notificat intimații Consiliul local Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni. Astfel, intimata Primăria satului Dubăsarii Vechi nu a depus referință și nu și-a manifestat poziția în nici un fel. Iar, Consiliul local Dubăsarii Vechi, reprezentat de avocatul Andrei Briceac a depus referință asupra cererii de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 16 aprilie 2024.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, „*instanţa competentă soluţionează recursul împotriva încheierilor judecătoreşti fără şedinţă de judecată. Dacă consideră necesar, instanţa competentă poate cita participanţii la proces*".

Completul judiciar nu a identificat necesitatea citării părților pentru audieri orale, constatând posibilă soluționarea recursului în baza opiniilor scrise ale participanților și lucrărilor dosarului.

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, în coraport cu cadrul legal aplicabil raportului juridic litigios, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că recursul declarat de avocatul Valeriu Ciuntu în interesele recurentei Svetlana Lungu este întemeiat și urmează a fi admis, cu anularea încheierii contestate, din următoarele motive.

Conform art. 241 din Codul administrativ, „*încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi. Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel care nu se contestă separat cu recurs pot fi contestate odată cu fondul, dacă prezentul cod sau alte legi nu prevăd pentru încheierile judecătorești nicio cale de atac. Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva*".

Potrivit art. 242 din Codul administrativ, „*recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntîrziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul*".

Prevederile art. 236 din cap. III în cartea a treia din Codul administrativ reglementează temeiurile de inadmisibilitate a cererii de apel, corespunzător prin prisma prevederilor art. 241 alin. (3) din Codul administrativ și cererii de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*instanţa de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul (recursul) se declară inadmisibil, în special când: a) hotărârea în fond nu poate fi contestată cu apel; b) apelul este depus în mod repetat; c) apelul este depus de o persoană neîmputernicită; d) apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1); e) motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2); f) cererea de apel nu corespunde cerinţelor stabilite la*

art.233 alin.(1) şi (2) şi art.234 alin. (1) şi apelantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanţa de judecată".

Cu întâietate, Completul judiciar stabilește că, Judecătoria Criuleni, sediul Central a emis încheierea recurată la 16 aprilie 2024, fiind contestată cu recurs la 19 aprilie 2024, respectiv Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că recursul declarat de avocatul Valeriu Ciuntu în interesele recurentei Svetlana Lungu a fost depus în termenul prevăzut de Lege, or, recursul a fost depus în a 3-a zi din data emiterii încheierii recurate. La fel, se reține că, recursul depus conține motivarea temeiurilor de fapt și de drept pe care recurenta își întemeiază pretențiile.

În condițiile descrise mai sus, în temeiul reglementărilor art. 233, 236, 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a recursului declarat de avocatul Valeriu Ciuntu în interesele recurentei Svetlana Lungu, motiv din care acesta urmează a fi judecat în fond.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, „*examinând recursul împotriva încheierii judecătoreşti, instanţa adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea şi adoptă o nouă încheiere*".

Alineatul (3) al aceluiași articol, prescrie că, „*decizia prin care se soluţionează recursul împotriva încheierii judecătoreşti se motivează în scris*".

După cum urmează din înscrisurile cauzei, prin decizia nr. 3.12 din 3 octombrie 2017, Consiliului local Dubăsarii Vechi, în temeiul art. 14 alin. (2) lit. d), c), art. 77 alin. (4) din Legea nr. 46-XVI din 28 decembrie 2006 „Privind administraţia publică locală", Legea nr. 354 din 28 octombrie 2004 „Privind formarea bunurilor imobile", Legea nr. 9 din 5 aprilie 2007 „Privind terenurile proprietate publică şi delimitarea lor", Legea nr.1543-XIII din 25 februarie 1998 „Privind cadastrul bunurilor imobile", art. 10, 9 pct. 2 din Legea nr. 121-XVI „Cu privire la delimitarea terenurilor proprietate publică", *a decis*, prin pct. 1 al acestei decizii, printre altele, că se aprobă planul geometric a terenului cu numărul cadastral *****, cu supafaţa de 0,4893 ha, cu destinaţia-amenajat, domeniul public, care se află în intravilanul satului (conac) Dubăsarii Vechi. Iar prin pct. 2 al acestei decizii a recunoscut dreptul de proprietate a APL asupra terenurilor specificate în pct.1 a prezentei decizii şi a solicitat OCT Criuleni Filiala ÎS „Cadastru" de a înregistra după Primăria Dubăsarii Vechi dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile, inclusiv şi după: terenul cu destinaţia - amenajat, cu suprafaţa de 0,4893 ha, numărul cadastral *****, domeniul public, care se află în intravilanul satului Dubăsarii Vechi (f.d. 31).

Prin decizia nr. 1.17 din 11 iunie 2020, Consiliul local Dubăsarii Vechi a aprobat actul de invetariere a bunului imobil (conac) cu numărul cadastral *****.01 (Construcţie principală), cu suprafaţa de 627,2 m^2; numărul cadastral *****.02 - beci cu suprafaţa de 47,5 m^2; numărul cadastral *****,3 - beci cu suprafaţa de 37,7 m^2 (f.d. 33).

Prin decizia nr. 3.9 din 10 octombrie 2022, Consiliul local Dubăsarii Vechi a aprobat lista bunurilor imobile din actul de invetariere a bunurilor care, urmau să fie transmise în contul cotelor părți valorice din patrimoniul înreprinderii agricole (conform anexei) (f.d. 65).

La 15 septembrie 2023, Svetlana Lungu a adresat Consiliului local Dubăsarii Vechi o cerere prealabilă (f.d. 62), prin care a solicitat convocarea ședinței extraordinare a Consiliului local Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, pentru anularea deciziei Consiliului local Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni nr. 3.9 din 10.10.2022 „Cu privire la aprobarea actului de inventariere a bunurilor care urmau să fie transmise în contul cotelor părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole”.

La 26 septembrie 2023, Svetlana Lungu a depus prezenta acțiune în contencios administrativ către Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Consiliul sătesc Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, terț Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, Serviciul cadastral teritorial Criuleni (actualmente *Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”, Serviciul cadastral teritorial Criuleni*), solicitând:

1) anularea ca ilegală a deciziei Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.12 din 3 octombrie 2017, prin care a fost aprobat planul geometric a terenului cu numărul cadastral*****, cu suprafaţa de 0,4893 ha, cu destinaţia – amenajat, domeniul public, care se află în intravilanul satului (conac) Dubăsarii-Vechi;

2) anularea ca ilegală a actului de inventariere a clădirilor proprietate a Primăriei Dubăsarii- Vechi din 20 mai 2020, coordonat cu şeful direcţiei funciare şi cadastru, domnul V. Terente;

3) anularea ca ilegală a deciziei Consiliului sătesc Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni cu nr. 3.9 din 10 octombrie 2022, prin care reclamanta Lungu Svetlana şi fostul ei soţ decedat Lungu Gheorghe au fost privaţi (deposedaţi) ilegal de cotele lor părţi valorice din fosta gospodărie agricolă din ***** „Madon Agro” S.R.L. fară de fi despăgubiţi conform legislaţiei în vigoare;

4) în temeiul art. 90 lit. (i), 96 alin. (1) - (1^1) din Codul de procedură civilă, încasarea din contul Primăriei satului Dubăsarii-Vechi, r-nul Criuleni în beneficiul reclamantei Lungu Svetlana a cheltuielilor de judecare a cauzei în cuantum de 20 500 (douăzeci mii cinci sute) lei, deoarece aceste cheltuieli au fost reale, necesare şi rezonabile.

Reclamanta nefiind de acord cu soluția primei instanțe a declarat recurs.

Astfel, instanţa de recurs, stabilind starea de fapt și de drept, verificând în raport cu prevederile cadrului legal pertinent legalitatea şi temeinicia încheierii primei instanţe, constată că aceasta este neîntemeiată, din următoarele considerente.

Completul judiciar enunță că, pentru a pune în mişcare o acţiune în judecată, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor exigențe precum ar fi respectarea procedurii prealabile, competenței jurisdicționale, existența împuternicirilor și a capacității procesuale etc.

Instituirea exigențelor de admisibilitate nu urmăresc restrângerea accesului liber la justiţie, de care, în mod evident, cel interesat beneficiază în condiţiile legii, ci exclusiv instaurarea unui ordini juridice indispensabile circuitului constituțional prevăzut în art. 20 din Constituție, prevenindu-se, astfel, abuzurile şi asigurându-se protecţia drepturilor şi intereselor legitime ale celorlalte părţi.

Astfel, sub aspect procesual, accesul liber la justiţie se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acţiune, ca aptitudine legală ce este

recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

Completul judiciar menționează că, în speță, instanța a declarat inadmisibilă acţiunea înaintată de Svetlana Lungu către Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Consiliul sătesc Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, terț Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile", Serviciul cadastral teritorial Criuleni cu privire contestarea actelor administrative, în partea pretenției privind contestarea Deciziei Consiliului local Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni nr. 3.12 din 3 octombrie 2017 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile a APL".

În acest sens, este relevant de menționat că, prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Potrivit art. 258 alin. (1) din Codul administrativ, „*procedurile administrative şi procedurile prealabile iniţiate până la data intrării în vigoare a prezentului cod, care nu au fost finalizate până la 1 aprilie 2019, se vor finaliza conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentului cod. Această dispoziţie este valabilă şi pentru procedurile prealabile iniţiate după data intrării în vigoare a prezentului cod referitoare la o procedură administrativă iniţiată până la data intrării în vigoare a acestuia*".

Astfel, legiuitorul, prin prisma reglementărilor dispozițiilor finale și tranzitorii ale Codului administrativ a optat pentru soluționarea conflictului de legi în timp la principiul de aplicare a legii vechi sub condiția că procedurile administrative și cererile prealabile au fost initiate până la 1 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, „*procedurile de contencios administrativ iniţiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acţiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs şi de contestare cu recurs a încheierilor judecătoreşti*".

În Opinia consultativă nr. 104 a Curții Supreme de Justiție cu privire la unele chestiuni ce țin de intrarea în vigoare a Codului administrativ, s-a menționat că dispoziția art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, spre deosebire de prevederile alin. (2) al acestui articol, soluționează conflictul *inter temporal* a legilor de procedură, de organizare judiciară și procedura de examinare și soluționare a cauzelor de contencios administrativ (legii de procedură propriu-zisă). Legiuitorul a optat în cazul respectiv pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări. Astfel, procedurile de contencios administrativ, inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod, se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a Codului administrativ, conform prevederilor acestuia.

Prin urmare, instanța de fond urma a supune dezbaterii judiciare prezenta cauză în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) al Codului administrativ, adică conform reglementărilor Codului administrativ în vigoare.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ, „*activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea*”.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*”.

Articolul 11 alin. (1) din Codul administrativ, prescrie că, „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel*”.

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*”.

Potrivit art. 19 din Codul administrativ, „*cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative*”.

Articolul 20 din Codul administrativ, prescrie că, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*”.

În accepţiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente*”.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere*”.

Conform art. 206 alin. (1) din Codul administrativ, „*o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare); obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare); impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare); constatarea existenţei sau inexistenţei*

unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare); sau anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ)".

Potrivit art. 207 alin. (1) și (2) lit. f) din Codul administrativ, „*instanţa verifică din oficiu dacă sunt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. Acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: f) nu sunt întrunite condiţiile prevăzute la art.208*".

Conform art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, „*până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, **cu excepţiile prevăzute de lege***".

În conformitate cu art. 162 din Codul administrativ, „*procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual*".

Articolul 163 lit. a) din Codul administrativ, prescrie că „*procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă: a) actul administrativ individual este emis de către Guvern, **un consiliu local** sau Adunarea Populară a Găgăuziei*".

Din lucrările cauzei rezultă că, prin încheierea Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 16 aprilie 2024, s-a declarat inadmisibilă acţiunea înaintată de Svetlana Lungu către Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Consiliul sătesc Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, terț Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile", Serviciul cadastral teritorial Criuleni cu privire contestarea actelor administrative, în partea pretenției privind contestarea *Deciziei Consiliului local Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni nr. 3.12 din 3 octombrie 2017 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile a APL"*, pe motiv că reclamanta nu a respectat procedura prealabilă.

Raportând cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, instanța de recurs statuează că prin prisma prevederilor art. 208 alin. (1) și 163 lit. a) din Codul administrativ, reclamanta nu urma a contesta cu cerere prealabilă decizia Consiliului local Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni nr. 3.12 din 3 octombrie 2017 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile a APL". Or, procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă actul administrativ individual este emis de către un consiliu local.

Respectiv, este irelevant argumentul despre necesitatea respectării procedurii prealabile, în condițiile în care la momentul comunicării reclamantei a actului administrativ contestat, procedura prealabilă pentru acțiunile în contestare a actului administrativ, emis de consiliul local, a fost exclusă prin Lege.

Cât privește inadmisibilitatea pretenției privind anularea *actului de inventariere a clădirilor proprietate a Primăriei Dubăsarii- Vechi din 20 mai 2020, coordonat cu şeful direcţiei funciare şi cadastru, domnul V. Terente*, Completul judiciar reține că, prin decizia nr. 1.17 din 11 iunie 2020, Consiliul local Dubăsarii Vechi a aprobat actul de

invetariere a bunului imobil (conac) cu numărul cadastral *****.01 (Construcţie principală), cu suprafaţa de 627,2 m^2; numărul cadastral *****.02 - beci cu suprafaţa de 47,5 m^2; numărul cadastral *****,3 - beci cu suprafaţa de 37,7 m^2 (f.d. 33). Iar, prin decizia nr. 3.9 din 10 octombrie 2022, Consiliul local Dubăsarii Vechi a aprobat lista bunurilor imobile din actul de invetariere a bunurilor care, urmau să fie transmise în contul cotelor părți valorice din patrimoniul înreprinderii agricole (conform anexei) (f.d. 65).

Astfel, instanța de recurs conchide asupra netemeiniciei soluției instanței de fond privind inadmisibilitatea acestei pretenții, apreciind-o ca fiind prematură, în condițiile în care reclamanta și-a manifestat dezacordul cu deciziile Consiliului local Dubăsarii Vechi prin care s-a aprobat actul de invetariere, inclusiv solicitând anularea deciziei prin care s-a aprobat lista bunurilor imobile din actul de invetariere, iar articolul 219 din Codul administrativ, prevede că „*instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi. Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces. Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces. Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate*”.

Instanța de recurs subliniază că, Codul administrativ a fost elaborat ca o legislaţie prietenoasă cetăţeanului, instituind un control judecătoresc efectiv în vederea protecţiei drepturilor subiective de orice abuzuri și excese din partea intervenţiei puterii publice. Codul administrativ are o misiune clară: construcţia autentică a statului de drept, instituţii publice eficiente și protecţie legală, efectivă a drepturilor persoanei. Astfel, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept (art. 3 din Codul administrativ).

Faţă de cele ce preced, Completul judiciar stabileşte că concluzia instanţei de fond cu privire la declararea ca fiind inadmisibilă a acțiunii în contencios administrativ depusă de Svetlana Lungu către Primăria satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni și Consiliul sătesc Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, terț Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”, Serviciul cadastral teritorial Criuleni cu privire contestarea actelor administrative, în partea pretențiilor privind contestarea Deciziei Consiliului local Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni nr. 3.12 din 3 octombrie 2017 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile a APL” și Actului de inventarie a clădirilor proprietate a Primăriei satului Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni la situația din 20 mai 2020, este

neîntemeiată, fiind cert că instanţa de fond a interpretat şi aplicat incorect dispoziţiile legale incidente.

Astfel, în contextul respectării dreptului de acces liber la justiţie, garantat de art. 6 § 1 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, art. 20 din Constituţia Republicii Moldova şi art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat şi în jurisprudenţa CtEDO, circumstanţele relatate generează anularea încheierii contestate.

Pentru considerentele expuse, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Valeriu Ciuntu în interesele recurentei Svetlana Lungu și de a anula încheierea Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 16 aprilie 2024, cu restituirea cauzei în Judecătoria Criuleni, sediul Central, în același complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 243 alin. (1) lit. c), alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de avocatul Valeriu Ciuntu în interesele recurentei Svetlana Lungu.

Se anulează încheierea Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 16 aprilie 2024, cu restituirea cauzei la Judecătoria Criuleni, sediul Central, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul Ghenadie Mîra

Judecătorii Angela Bostan

Grigore Dașchevici